

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

ÖVERENSKOMMELSE 2023-02-07

Ärendenummer
NV-01122-23

Överenskommelse om långsiktigt skydd av värdefulla skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog

1. Parter, omfattning

Sveaskog AB (publ.) / Sveaskog Förvaltnings AB (publ.), nedan kallade Sveaskog, och staten genom Naturvårdsverket träffar följande överenskommelse om långsiktigt skydd av värdefulla skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (nedan kallade fjällnatureskogar) som förtecknats i enlighet med punkt 6 nedan. Överenskommelsen omfattar sammanlagt 108 områden i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Dalarnas län med en sammanlagd areal om ca 103 000 ha varav ca 48 000 ha produktiv skogsmark.

2. Bakgrund

Denna överenskommelse är ett led i genomförandet av ett regeringsuppdrag till Naturvårdsverket om att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog. Uppdraget har sin grund i proposition 2021/22:58, *Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund* vilken baseras på Skogsutredningen 2020. Skogsutredningen sammanställde bland annat en inventering av värdefulla fjällnatureskogar på statens innehav. Inventeringen genomfördes av länsstyrelserna fram till 2020. Efter inventeringen redovisades de värdefulla fjällnatureskogarna till Skogsutredningen som föreslog att staten bör vara en föregångare och att de statliga skogarna därmed skulle få ett formellt skydd.

Den nu aktuella överenskommelsen avser huvudsakligen natureskogarna enligt Skogsutredningens betänkande. I samråd mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och berörda länsstyrelser har områdena setts över, detaljavgränsats och i vissa fall fått justerade och mer ändamålsenliga gränser i förhållande till befintligt skydd och angränsande skyddsvärda skogar.

3. Syfte

Denna överenskommelse tecknas som ett led i genomförandet av regeringsuppdraget M2020/01240 att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog i den del det berör Sveaskog. Överenskommelsen syftar till att underlätta för och påskynda länsstyrelsernas arbete med att ge områdena ett formellt skydd enligt 7 kap. miljöbalken. Överenskommelsen utgör också en dokumentation av det som har överenskommit i samråd och fortsatt kommer att ske mellan staten och Sveaskog under det fortsatta genomförandet.

Överenskommelsen innebär samtidigt att:

- Staten, via sitt skogsägarande, agerar som föregångare för ett hållbart skogsbruk och gör nödvändiga åtaganden för att hållbart nyttja skogen och bevara biologisk mångfald och andra värdefulla ekosystemtjänster och därmed vara en föregångare i arbetet med formellt skydd av skog.
- Skyddet av den del av Sveaskogs naturvårdssatsning som utgör blivande naturreservat långsiktigt säkerställs. Sveaskog beslutade år 2005 att avsätta 20 % av företagets produktiva skogsmark för naturvård. Naturskogarna som avses i denna överenskommelse utgör en icke oväsentlig del av Sveaskogs naturvårdssatsning.
- Skyddet av de utpekade områdena bidrar till genomförandet av Miljökvalitetsmålen *Levande skogar* och *Storlagen fjällmiljö*.
- Skyddet av de utpekade områdena bidrar till Sveriges internationella åtaganden för att skydda biologisk mångfald i skogen.

Överenskommelsen som ett led i regeringsuppdraget utgör ett avgörande steg i arbetet med att bilda nya naturreservat på produktiv skogsmark nedanför och ovanför gränsen för fjällnära skog.

4. Bildande av naturreservat

Sveaskog godtar med de villkor som följer av punkt 5, att fjällnaturskogarna enligt punkt 6 kan inrättas som naturreservat.

5. Villkor

Parterna konstaterar utifrån regeringsuppdraget och/eller är i övrigt överens om att följande villkor ska gälla för naturreservatsbildningen av naturskogarna.

- Ersättning ska inte betalas ut till Sveaskog om bolaget behåller äganderätten till de områden som omfattas av en naturreservatsbildning.
- Fjällnaturskogarna kvarstår i normalfallet i bolagets ägo även efter naturreservatsbildning om inte parterna är överens om att rationella skäl talar för att äganderätten för visst område bör föras över till Naturvårdsverket, exempelvis om ett område ska ingå i en kommande nationalpark. I sådana fall ska överlåtelse ske på marknadsmässiga villkor och med beaktande av de restriktioner i markanvändningen som gäller vid överlåtelsepunkten. Dessa områden omfattas då inte längre av denna överenskommelse.

- Inriktningen av skydd och skötsel för naturreservaten är att fjällnaturskogarnas biologiska värden som naturliga ekosystem samt värden för friluftsliv och naturupplevelser ska bevaras och utvecklas samt att skogsbruk och andra verksamheter som kan skada naturvärdena eller upplevelsevärden inte ska ske.
- Föreskrifterna för de framtida naturreservaten bör i första hand handla om att reglera skogsbruk och exploatering, samtidigt som reglering utöver gällande lagstiftning normalt inte bör ske i frågor som rör renskötsel, jakt, fiske, friluftsliv, terrängkörning och liknande verksamheter. Jakt, och i förekommande fall fiske, ska därmed kunna bedrivas i samma omfattning som idag och med den hänsyn som är bruklig i naturreservat utan särskilda jaktbestämmelser. Om det behövs för att uppnå angelägna bevarandemål kan bestämmelser som rör jakt införas för enskilda naturreservat efter särskilt samråd mellan berörd länsstyrelse och Sveaskog.
- I området benämnt Ätnaråvve i Norrbottens län har Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) en försökspark. Detta område ingår inte i denna överenskommelse. Fortsatt samråd mellan Sveaskog, SLU och Naturvårdsverket krävs för att hitta former för hur området ska kunna få ett formellt skydd samtidigt som försöksverksamhet fortsatt ska kunna bedrivas i området
- Föreskrifter för respektive område utformas i sedvanlig ordning av länsstyrelserna i samråd med Sveaskog med utgångspunkt från vad som behöver regleras för att naturvärdena skall bestå och relevanta bevarandemål nås.
- Det är vidare angeläget att anpassa de framtida reservatsbesluten så att hänsyn tas till kommunernas fysiska planering, beslut om byggande och andra markanvändningsbeslut. Det kan finnas anledning att vid detaljavgränsningar undanta vissa områden där det finns andra markanspråk, till exempel för sådan utveckling av, och infrastruktur för, naturturism, vintersportanläggningar eller viss bebyggelse som kan ha betydelse för sysselsättning och lokal ekonomi. Kommunernas översiktsplaner kan ge vägledning i ett sådant arbete.
- Denna överenskommelse skapar förutsättningar för landsbygdsutveckling genom att områdena kan utvecklas för naturturism, rennäring, friluftsliv och lokalsamhället i övrigt. Parterna anser att det finns starka skäl för länsstyrelserna att planera reservatsprocesserna med dessa utgångspunkter och i nära dialog med berörda kommuner, samebyar och övriga intressenter. Planeringen bör ske med ett landskapsperspektiv.
- Vid fjällnaturskogarnas närmare avgränsning/utmärkning i fält ska praktiska hänsyn tas och anpassning ske med avseende på avsedda bestånd, gräns mot väg, vattendrag och/eller andra faktorer av ändamålsenlig betydelse för respektive part. Parterna ska därför tåla smärre gränsavvikelser från de till denna överenskommelse bifogade kartorna, bilaga 2.

- Naturreservatsbesluten ska i skötselkrävande naturreservat utformas så att virke eller avverkningsrester som genereras av naturvårdande skötselåtgärder, och som inte av naturvårdsskäl bör lämnas på platsen, kommer fastighetsägaren till godo.
- Den statliga naturvården, Naturvårdsverket och länsstyrelserna, tar finansiellt och formellt ansvar för förvaltningen av naturreservaten i enlighet med bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken (1998:808) och förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken.
- Sveaskog erbjuder sig att mot marknadsmässig ersättning utföra naturvårdande skötselåtgärder i enlighet med föreskrifter och av berörd länsstyrelse fastställd skötselplan.
- I avvaktan på att reservatsbildning genomförs åtar sig Sveaskog att inte utföra avverkningar eller andra skogsbruksåtgärder samt att inte avyttra eller upplåta mark för anläggningar och verksamheter som strider mot överenskommelsens syfte i fjällnaturskogarna.

6. Fjällnaturskogar

Med fjällnaturskogar avses i denna överenskommelse samtliga områden som förtecknats i bilaga 2 och 3. Fjällnaturskogarna utgörs i huvudsak av de områden som redovisades i Skogsutredningen och kan sammanfattas enligt detta.

- 57 områden i Norrbottens län om ca 32 200 hektar produktiv skogsmark, både ovanför och nedanför gränsen för fjällnära skog.
- 39 områden i Västerbottens län om ca 12 400 ha produktiv skogsmark, både ovanför och nedanför gränsen för fjällnära skog.
- 1 område i Jämtlands län om ca 300 hektar produktiv skogsmark, både ovan och nedanför gränsen för fjällnära skog.
- 11 områden i Dalarnas län om 4 100 hektar produktiv skogsmark, både ovan och nedanför gränsen för fjällnära skog.

Denna överenskommelse omfattar därmed 108 områden i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Dalarnas län med en sammanlagd areal produktiv skogsmark om ca 48 000 hektar. Övergripande statistik för objekten framgår av bilaga 3.

7. Tillgängliggörande av naturskogarna

Parterna avser i separat överenskommelse närmare reglera statens och allmänhetens nyttjande av skogsbilvägar till naturskogarna, anordnande av parkeringsplatser i anslutning till dessa, mm, inom Sveaskogs fastighetsinnehav.

För Sveaskog AB (publ.) /
Sveaskog Förvaltnings AB (publ.)

För staten genom Naturvårdsverket

Stockholm den 7 februari 2023

Stockholm den 7 februari 2023

.....
Erik Brandsma
VD Sveaskog

.....
Björn Risinger
Generaldirektör Naturvårdsverket

Bilagor

Bilaga 1. Sammanfattning av överenskommelsen

Bilaga 2. Objekt som omfattas av överenskommelsen (kartor)

Bilaga 3. Objekt som omfattas av överenskommelsen (tabell)